

سرمایه نواز

کتاب مقدماتی

نوشته و گردآوری: سروش یغمایی

سرشناسه:	یغمایی، سروش، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور:	رسم تارنوازی / نوشته و گردآوری سروش یغمایی
مشخصات نشر:	تهران: کلهر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری:	۱۸۴ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۶۸۷۳-۷۳-۲
وضعیت فهرست نویسی:	قیبا
موضوع:	تار -- آموزش
موضوع:	Tar (Lute) -- Instruction and study
رده بندی کنگره:	۱۳۹۷ ی ۷ ت / ۶۵۴ MT
رده بندی دیویی:	۷۸۹/۷۲
شماره کتابشناسی ملی:	۵۲۶۰۷۸۵

رسم تارنوازی

کتاب مقدماتی

نوشته و گردآوری : سروش یغمایی
 مشاور هنری : مینا توحیدیان
 نمونه خوان : رضا علیزاده
 ویراستاری متن فارسی : منصور احمدی
 پرتزنگاری جلد : استاد علی خسروی
 عکاس : رضا رسا
 طراح و صفحه آرا : آتلیه گرافیک کلهر (ماریا شاهی)

لیتوگرافی : جام هنر
 چاپ و صحافی : شمسه خوشنگار
 نوبت چاپ : اول ۱۳۹۷
 ناشر : انتشارات کلهر
 شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۶۸۷۳-۷۳-۲
 قیمت :

Kalhor Publishing House

دفتر تهران، تلفن و دورنگار : ۵ - ۳۳ ۳۰ ۹۷ ۶۶ - ۰۲۱

www.kalhorbook.com

kalhorpublish@gmail.com

Telegram: 0910 11 00 711

فهرست

- علائم و نشانه‌ها ۱۲
- کوکِ تار ۱۳

آموزش و شناخت تار

- اکولِ نوازندگی ۱۷
- روشِ نشستن ۱۷
- شیوه‌ی گرفتن تار ۱۸
- روش گرفتن مضراب ۱۸
- شیوه‌ی مضراب زدن ۱۹
- تکنیک‌های دست چپ روی دسته‌ی تار ۲۰
- ساختار پرده‌بندی تار ۲۱
- پرده‌های تار ۲۳
- نکاتی در مورد پوست تار ۲۳
- روش کوک کردن تار ۲۳

آشنایی با مبانی تئوری موسیقی

- اصطلاحات اولیه ۲۹
- صوت (صدا) ۲۹
- ارتفاع صوت (فرکانس یا تواتر) ۲۹
- طول موج ۲۹
- شدت (دامنه) صوت ۲۹
- کشش صوت ۳۰
- رنگ صوت (طنین) ۳۰

- ۳۰ نوفه -
- ۳۱ ابزارهای تولید صداهای موسیقایی •
- ۳۱ سازهای زهی •
- ۳۱ سازهای بادی •
- ۳۱ سازهای کوبه‌ای •
- ۳۲ آموزش نت خوانی •
- ۳۲ نام نت‌ها •
- ۳۲ - سیستم هجایی
- ۳۲ - سیستم الفبایی
- ۳۳ حامل •
- ۳۴ - کلید
- ۳۴ - حامل مضاعف
- ۳۵ - خطوط تکمیلی یا کمکی
- ۳۵ • پهنه‌ی صوتی تار و سه‌تار
- ۳۵ • ارزش زمانی نت‌ها
- ۳۶ • نقطه
- ۳۷ • دوتقطه
- ۳۷ • خط اتحاد
- ۳۷ • خط اتصال
- ۳۸ • سکوت
- ۳۸ • پرده
- ۳۸ - نیم‌پرده‌ی کروماتیک
- ۳۸ - نیم‌پرده‌ی دیاتونیک
- ۳۹ • نشانه‌های تغییردهنده‌ی پرده
- ۳۹ - بمل
- ۳۹ - کرن
- ۳۹ - دیز
- ۳۹ - سری
- ۳۹ - بکار
- ۴۰ • نشانه‌های ترکیبی (علائم سرکلید)
- ۴۰ • علائم عرضی
- ۴۰ • نشانه‌های تغییر اکتاو
- ۴۱ • وزن در موسیقی
- ۴۱ • تأکید در موسیقی

۴۱ میزان
۴۱ - خط میزان
۴۱ - نشانه‌های میزان (میزان نما)
۴۲ - انواع میزان
۴۳ - نشانه‌های تکرار میزان
۴۳ - تکرار دو میزان
۴۳ - دو نقطه‌ی تکرار
۴۴ - دل سنیو
۴۴ - بار اول، بار دوم

رسم تارنوازی

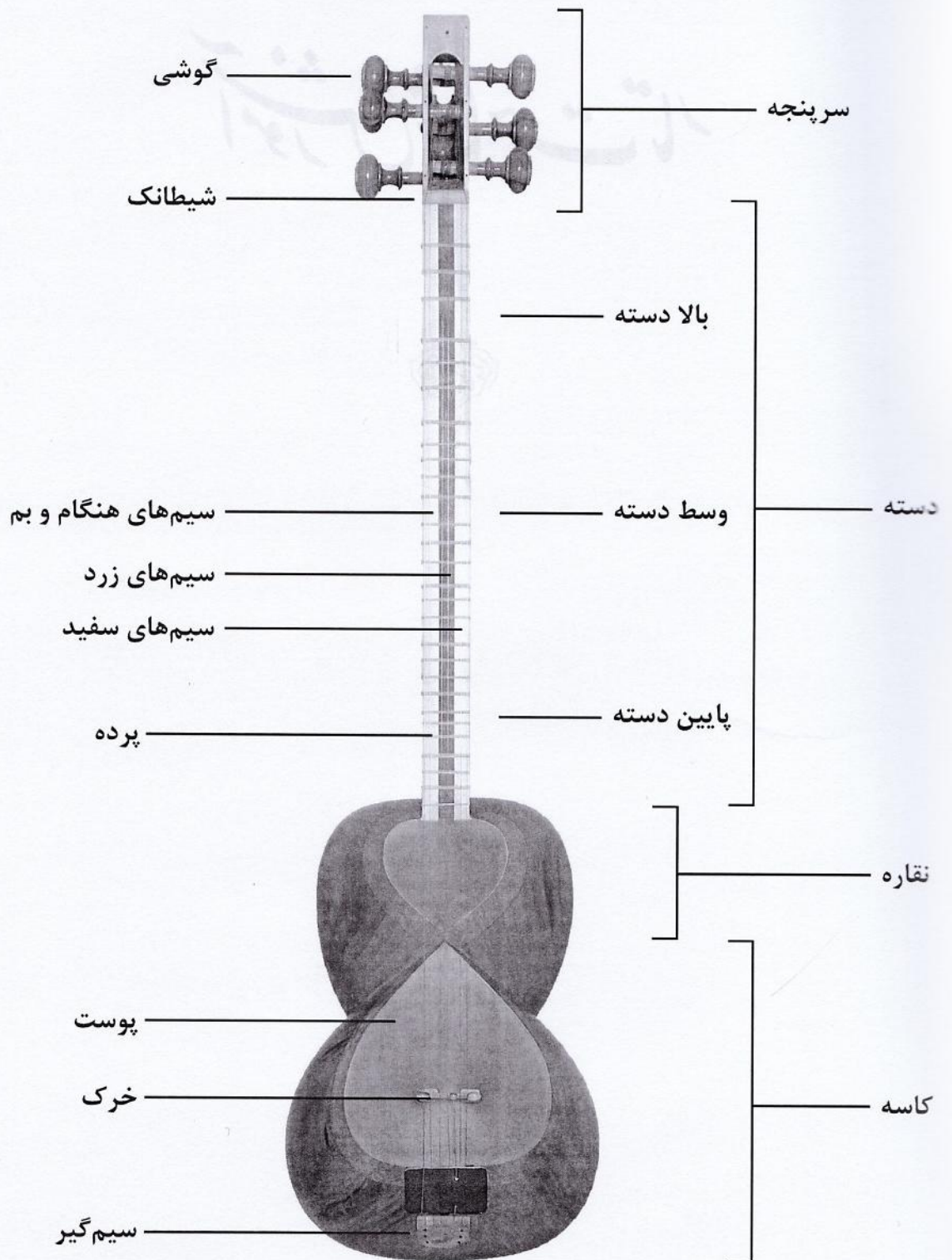
۴۷ • آموزش مقدماتی
۴۷ • شناخت پرده‌های سیم اول
۴۸ • شناخت پرده‌های سیم دوم
۴۹ • پلکانی روی سیم اول
۴۹ • پلکانی روی سیم دوم
۵۰ • پلکانی روی سیم دوم و اول
۵۱ • تمرین نت‌های چنگ و مضراب چپ
۵۲ • تمرین ریز
۵۴ • تمرین تریل
۵۵ • تمرین پنجه‌کاری، بم
۵۵ • تمرین پنجه‌کاری، زیر
۵۶ • زنگوله
۵۸ • چهارمضراب مقدماتی ماهور
۵۹ • مرتضی نی‌داوود
۶۰ • تصنیف «مرغ سحر»
۶۳ • علی‌اکبر شیدا
۶۴ • تصنیف «صورتگر نقاش»
۶۶ • موسی معروفی
۶۷ • چهارمضراب
۶۸ • حسام‌السلطنه
۶۹ • تصنیف «عشق تو آتش»
۷۲ • یوسف فروتن

- ۷۳ ضربی •
- ۷۵ درویش خان •
- ۷۶ تصنیف «به شب وصلت» •
- ۷۸ چهارمضراب •
- ۷۹ روح الله خالقی •
- ۸۰ پیش درآمد مقدماتی •
- ۸۲ رنگ ماهور •
- ۸۳ سماع حضور •
- ۸۴ تصنیف «تاب بنفشه» •
- ۸۷ میرزا حسینقلی •
- ۸۸ ضربی ماهور •
- ۸۹ تصنیف «ز من نگارم» •
- ۹۲ پیش درآمد ماهور •
- ۹۴ چهارمضراب دلکش •
- ۹۶ رنگ کوراغلی •
- ۹۸ ضربی •
- ۱۰۰ تصنیف «آسمان» •
- ۱۰۳ امیر جاهد •
- ۱۰۴ تصنیف «هزاردستان» •
- ۱۰۷ سالار معزز •
- ۱۰۸ تصنیف «ای آیتی ز رویت» •
- ۱۱۰ حسن کسایی •
- ۱۱۱ سلام •
- ۱۱۴ تصنیف «نرگس مست» •
- ۱۱۶ عارف قزوینی •
- ۱۱۷ تصنیف «ای آمان» •
- ۱۱۹ پیش درآمد •
- ۱۲۱ تصنیف «نازار دلی» •
- ۱۲۲ رنگ ضرب اصول •
- ۱۲۴ شهابی •
- ۱۲۵ رضا شفیعیان •
- ۱۲۶ تصنیف «مهربانی» •
- ۱۲۸ تصنیف «همچو فرهاد» •

- ۱۳۰ • تصنیف «اگر دل می‌بری»
- ۱۳۲ • تصنیف «بس کن ای دل»
- ۱۳۵ • نصرالله زرین پنجه
- ۱۳۶ • تمرین ابوعطا
- ۱۳۷ • تمرین
- ۱۳۹ • ای ایران
- ۱۴۲ • تصنیف «نوایی»
- ۱۴۴ • تصنیف «بهار دلنشین»
- ۱۴۶ • تاج‌السلطنه
- ۱۴۷ • تصنیف «نادیده رخت»
- ۱۴۹ • نغمه
- ۱۵۱ • علی سلیمی
- ۱۵۲ • آریلیق
- ۱۵۴ • منتظم‌الحکما
- ۱۵۵ • پیش درآمد
- ۱۵۸ • علی اکبر شهنازی
- ۱۵۹ • تصنیف «به اصفهان رو»
- ۱۶۲ • صوفی‌نامه
- ۱۶۳ • تصنیف «ای مه من»
- ۱۶۶ • تصنیف «مکن ای دوست»

آنچه یک نوازنده باید بداند

- ۱۷۱ • تمرین، بخشی ز زندگی یک موسیقیدان است
- ۱۷۱ • تمرین مفید، با یک برنامه‌ی خوب و صحیح آغاز می‌شود.
- ۱۷۲ • ورزش را فراموش نکنید.
- ۱۷۳ • از تمرینات لذت ببرید.
- ۱۷۶ • میزان پیشرفت مورد انتظار.
- ۱۷۸ • وقتی تمرین در حکم تفریح باشد، چند حسن دارد.
- ۱۷۹ • در هر تمرین دو امر جریان دارد.
- ۱۷۹ • یک پیشنهاد عالی: «تقسیم قطعه به بخش‌های مختلف».
- ۱۸۱ • نت‌خوانی و اجرا.
- ۱۸۲ • نکته‌های پزشکی و روانشناسی برای نوازندگان.

اکول نوازندگی

نحوه‌ی نشستن، شیوه‌ی گرفتن و شکل اجرا با ساز تار را «اکول نوازندگی» می‌گویند. اکول نوازندگی یکی از اولین اصول مهم در اجرای موسیقی و نوازندگی است.

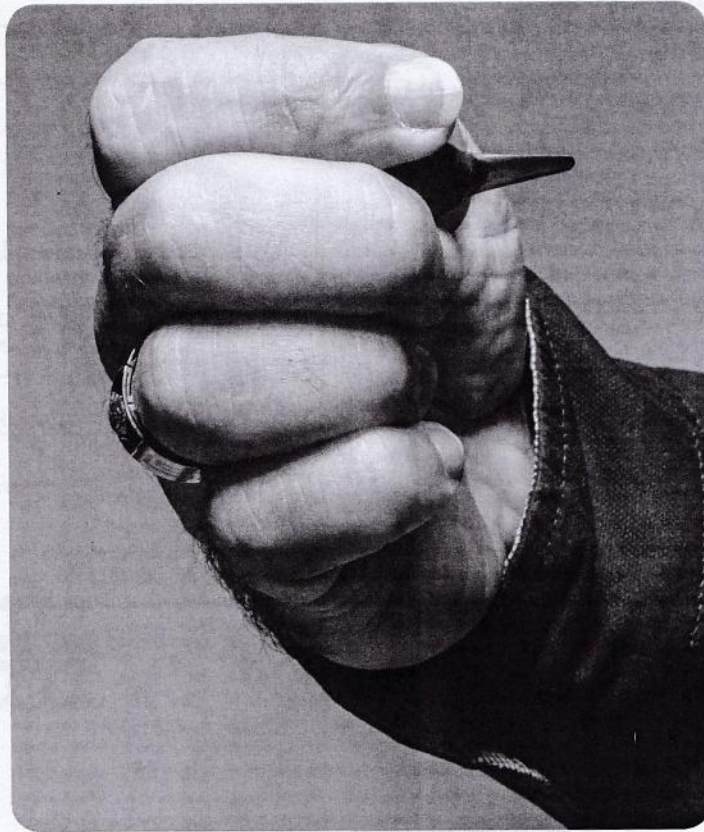
♦ روش نشستن

برای ایجاد شرایط مناسب فیزیکی در نوازندگی می‌توانید از صندلی برای تمرین استفاده کنید. هنگام نشستن بر روی صندلی، از تکیه دادن به پشتی صندلی پرهیز نمایید و برای ارتفاع دادن به پا (جهت راحت و مناسب قرارگرفتن تار روی پا) از زیرپایی استفاده کنید؛ البته می‌توانید با قرارگرفتن پای راست بر روی پای چپ نیز ارتفاع مورد نظر را ایجاد کنید.

♦ شیوهی گرفتن تار

مطابق روشی که گفته شد، روی صندلی نشسته و نقاره‌ی تار را روی ران پای راست قرار دهید و دسته‌ی تار موازی با سطح زمین (یا با زاویه‌ای بسیار کم، بالاتر از سطح زمین) باشد. دست راست را به گونه‌ای روی کاسه‌ی تار قرار دهید که ساعد دست کاملاً از روی سیم‌گیر، عبور کند. برای درست قرار دادن دست راست به لحاظ جلو - عقب بودن در طول کاسه‌ی تار، باید نرمه‌ی کف دست روی خرک در تماس باشد.

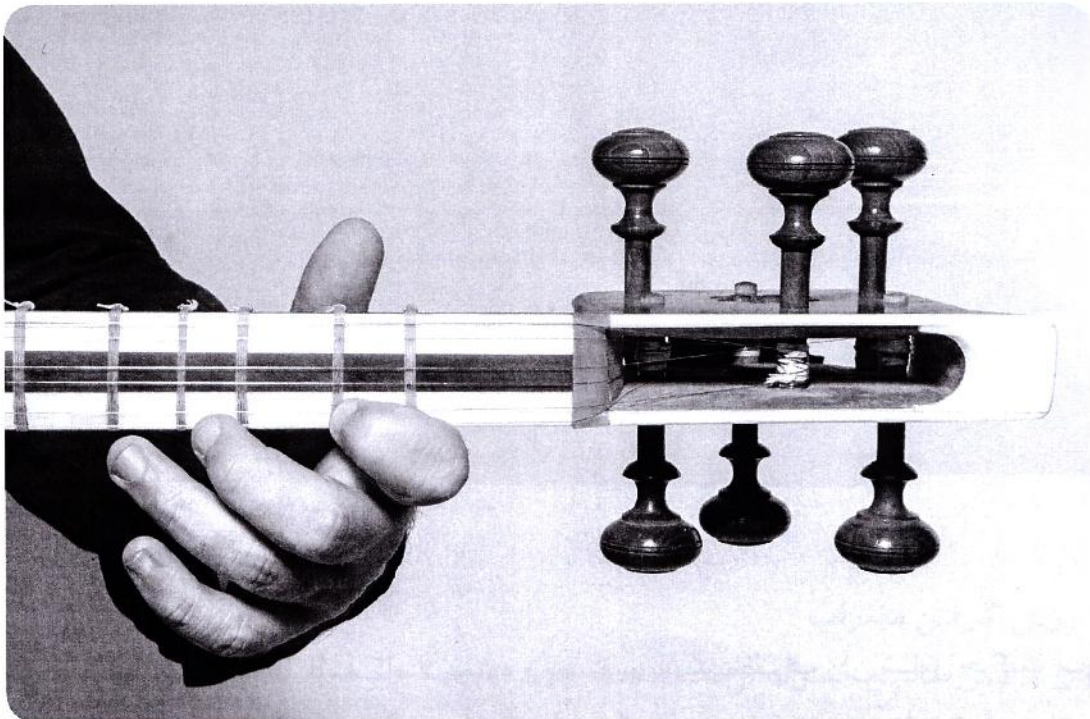
♦ روش گرفتن مضراب

برای گرفتن صحیح مضراب (زخمه)، ابتدا چهار انگشت دست راست را کاملاً به هم چسبانده و خم کنید طوری که از روبه‌رو (یا در آینه) بند اول چهار انگشت خم شده، در امتداد پشت دست قرار گیرد. سپس موم مضراب را روی انگشت سوم دست راست قرار داده و با انگشت شست و نوک انگشت سبابه، از سه طرف مضراب را مهار کنید. به دلیل حساسیتی که نوک انگشتان دارد باید مضراب را تا حد امکان به نوک انگشتان نزدیک کرد. دقت شود که بند آخر انگشت شست که

شود. مضراب در واقع یک کمان را طی می‌کند که در مضراب راست از بالا به پایین، مضراب در انتهای این کمان با سیم‌ها برخورد می‌کند و در مضراب چپ از پایین به بالا، مضراب در ابتدای همان کمان با سیم‌ها برخورد می‌کند. در هر حال دامنه‌ی وسعت کمان حاصل از مضراب زدن، در مضراب راست و چپ یکی است. بنابراین هنگامی که مضراب راست نواخته می‌شود، مضراب کاملاً زیر سیم قرار می‌گیرد تا در برگشت با مضراب چپ نیز همان مسیر کمان مضراب راست را طی کند.

♦ تکنیک‌های دست چپ روی دسته‌ی ساز

با استقرار صحیح کاسه‌ی تار روی پا، وزن دسته به هیچ وجه روی دست چپ نوازنده نخواهد بود. همچنین نحوه‌ی گرفتن ساز به گونه‌ای باید باشد که پرده‌ها فقط از پشت دسته قابل رؤیت باشند و دست چپ طوری باید دسته‌ی تار را بگیرد که میچ بدون شکستگی و عمود به دسته‌ی تار باشد و ساعد و بازو نباید به بدن نوازنده بچسبند.

هنگام انگشت‌گذاری، نرمه‌ی انگشت باید دقیقاً پشت پرده قرار گیرد، دقت کنید به هیچ وجه نباید انگشتان خود را روی پرده یا بین دو پرده قرار دهید.

The traditional method of playing Taar

Soroush Yaghmai

استادان قدیم، به تجربه دریافته بودند که بهترین روش برای تدریس موسیقی، ایجاد ذوق یادگیری، تمرین و پیشرفت در هنرجویان است، ازین رو آنان برای رسیدن به این هدف، از آهنگ‌ها، تصانیف و قطعات موسیقی قدیم ایرانی بهره می‌گرفتند. چنین آثار دل‌انگیزی که توسط استادان، به همراه ردیف موسیقی دستگامی به هنرجویان آموزش داده می‌شد، بهترین روش شناخت اساس موسیقی ایرانی و درک هنری آن است.

«رسم تار نوازی»، تلاشی است جهت آموزش و شناخت نمونه‌هایی اندک از آثار فاخر موسیقی ایران به هنرجویان. این مجموعه علاوه بر آثار موسیقایی فاخر قدیمی، حاوی دستور آشنایی و شناخت مقدمات نوازندگی «تار» و نکاتی جهت برنامه‌ریزی خوب و نحوه‌ی صحیح تمرین برای هنرجویان است.